

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.I.753/2009/17. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2010. június 22. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2010. június 23. napján kihirdette a következő

Ítéletet:

A vesztegetés büntette és más bűncselekmény miatt I.rendű vádlott sz: ... és társai ellen indított büntető ügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 6.B.308/2007/402. számú 2009. május 18. napján kelt ítéletének a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részét megváltoztatja az alábbiak szerint:

I.r. vádlott cselekményeit 2 rb. vesztegetés büntettének (Btk.254.§ (1), (2) bek.) folytatólagosan, felbujtóként elkövetett csalás büntettének (Btk.318.§ (1), (2), a/, c/, (6) bek. b/ pont),
43. rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (Btk.274.§ (1) bek. a/ pont), továbbá
33 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk.276.§)

II.r. vádlott cselekményeit folytatólagosan, felbujtóként elkövetett csalás büntettének (Btk.318.§ (1), (2) bek. a/, c/ (5) bek. b/ pont),
13 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (Btk.274.§ (1) bek. a/ pont),
2 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének (Btk.274.§ (1) bek. b/ pont I.ford.), továbbá
4 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (Btk.276.§),

III.r. vádlott cselekményeit 2 rb. vesztegetés büntetteként (Btk.252.§ (1), (2), (3) bek. b/ pont 1. és 2. tétel),
folyatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettének (Btk.318.§ (1), (2) bek. a/, c/, (6) bek. b/ pont),
62 rb. közokirat-hamisítás büntettének, mint bűnsegéd (Btk.274.§ (1) bek. b/ pont I.ford.), valamint
46 rb. magánokirat-hamisítás vétségének, mint bűnsegéd (Btk.276.§),

VIII.r. vádlott cselekményeit pedig folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettében (Btk. 318.§ (1), (2) bek.a/, c/ pont, (6) bek. b/ pont),
23 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.276.§)
minősíti.

Felhívja az elsőfokú bíróságot, hogy a vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában a vagyonekhozásra irányuló különleges eljárást folytassa le.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének jelzett részét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 129.000 (Egyszázhuszonkilencezer) Ft bűnügyi költségből V.r. vádlottat 15.000 (Tizenötezer) Ft, VI.r. vádlottat 22.500 (Huszonkettőezer-ötszáz) Ft, VIII.r. vádlottat 15.000 (Tizenötezer) Ft, LXIII.r. vádlottat 18.000 (Tizennyolcezer) Ft, LXXI.r. vádlottat 22.500 (Huszonkettőezer-ötszáz) Ft, LXXIV.r. vádlottat 18.000 (Tizennyolcezer) Ft, LXXV.r. vádlottat 18.000 (Tizennyolcezer) Ft terheli.

II.r. vádlott állandó lakcíme: szám, tartózkodási helye: ... szám.

LXIII.r. vádlott lakcíme: szám.

LXXV.r. vádlott anyja neve helyesen: ..., személyazonosító okmányának száma:

I n d o k o l á s :

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a rendelkező részben megjelölt ítéletében összesen 75 vádlott ügyében járt el. A fellebbezéssel érintett vádlottak közül I.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntettében (Btk.254.§ (1) és (2) bekezdés), folytatólagosan -részben felbujtóként, részben bűnsegédként - elkövetett csalás büntettében (Btk. 318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés c/ pont, (6) bekezdés b/ pont), 43 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében (Btk. 274.§ (1) bekezdés a/ pont), valamint 33 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§). Az I.r. vádlottat ezért halmazati büntetésül 3 év 4 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, valamint 300.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztés tartamába történő beszámításáról, valamint a pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetén annak 5.000 Ft-onként egy-egy nap szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan - részben felbujtóként, részben bűnsegédként - elkövetett csalás büntettében (Btk. 318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés c/ pont, (5) bekezdés b/ pont), 13 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében (Btk. 274.§ (1) bekezdés a/ pont), 2 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében (Btk. 274.§ (1) bekezdés b/ pont I.fordulat), valamint 4 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§). A II.r. vádlottat ezért halmazati

büntetésül 2 év börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra, valamint 100.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett a kiszabott szabadságvesztés tartamába az őrizetben töltött idő beszámításáról, valamint a pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetére 5.000 Ft-onként annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

III.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett vesztegetés bűntettében (Btk. 252.§ (1) és (2) bekezdés), valamint folytatólagosan bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében (Btk. 318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés c/ pont, (6) bekezdés b/ pont). A III.r. vádlottat ezért halmazati büntetésül 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, valamint 300.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. A pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett annak 5.000 Ft-onként szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. A III.r. vádlottal szemben 120.000 Ft-ra nézve vagyonek Kobzást rendelt el.

V.r. vádlottat és VI.r. vádlottat egyaránt 62 rb. társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében mondta ki bűnösnek (Btk. 274.§ (1) bekezdés a/ pont). Az V.r. vádlottat ezért halmazati büntetésül 1 év 8 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámítani rendelte az előzetes fogvatartásban töltött időt, illetőleg a ... Városi Bíróság 4.B.1464/2003/2. sz. határozatával kiszabott 5 hónap börtönbüntetés utólagos végrehajtását is elrendelte. A VI.r. vádlottat halmazati büntetésül 1 év 4 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztés tartamába az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte.

VIII.r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében (Btk.318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés c/ pont, (6) bekezdés b/ pont), valamint 23 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§). A VIII.r. vádlottat ezért mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 1 év 10 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra, valamint 80.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. Elrendelte a ... Városi Bíróság 16.B.680/2003/36. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés utólagos végrehajtását. Megállapította, hogy a VIII.r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A pénzmellékbüntetés meg nem fizetése esetére annak 2.000 Ft-onként szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról rendelkezett.

LXIII.r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében (Btk. 318.§ (1) bekezdés, (4) bekezdés a/ pont), valamint bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§). A LXIII.r. vádlottat ezért összesen 72.000 Ft pénzbüntetésre ítélte.

LXXI.r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében (Btk.318.§ (1) bekezdés, (4) bekezdés a/ pont), valamint bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§). A LXXI.r. vádlottat ezért összesen 54.000 Ft pénzbüntetésre ítélte, amelybe az őrizetben töltött időt is beszámítani rendelte.

LXXIV.r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében (Btk.318.§ (1) bekezdés, (4) bekezdés a/ pont), valamint bűnsegédként elkövetett

magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.276.§) és ezért 10 hónap végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

LXXV.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rb bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében (Btk.318.§ (1) bekezdés, (4) bekezdés a/ pont), valamint 2 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276.§). A LXXV.r. vádlottat ezért halmazati büntetésül 6 hónap végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre ítélte.

Rendelkezett továbbá az elsőfokon eljáró bíróság az ... sértett által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasításáról, a lefoglalt bűnjelek elkobzásáról illetőleg kiadásáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítéletet az ügyész valamennyi vádlottra nézve tudomásul vette. Az arra jogosultak perorvoslattal nem éltek, így az élet jogerőre emelkedett az elsőfokú eljárásban IV.r., VII.r., X.r., XI.r., XII.r., XIII.r., XIV.r., XV.r., XVII.r., XVIII., XIX.r., XX.r., XXI.r., XXII.r., XXIII.r., XXIV.r., XXV.r., XXVI.r., XXVII.r., XXX.r., XXXI.r., XXXII.r., XXXIII.r., XXXIV.r., XXXV.r., XXXVII.r., XXXVIII.r., XXXIX.r., XL.r., XLI.r., XLII.r., XLIII.r., XLIV.r., XLV.r., XLVI.r., XLVII.r., XLVIII.r., XLIX.r., L.r., LI.r., LII.r., LIII.r., LVII.r., LVIII.r., LX.r., LXI.r., LXII.r., LXIV.r., LXV.r., LXVI.r., LXVII.r., LXVIII.r., LXIX.r., LXX.r., LXXII.r., LXXIII.r. vádlottakra.

A büntetőügy elkülönített részében a 6.B. 308/2007/493. számú ítélet 2009. szeptember 28. napján jogerőre emelkedett XVI.r., XXXVI.r. vádlottakra, míg LIX.r. vádlottra 2009. november 06. napján.

Az ugyancsak elkülönítés folytán hozott 6.B. 308/2007/504. számú, 2009. szeptember 30. napján kelt ítélet a kihirdetésekor jogerőre emelkedett XXXVIII.r. és XXXIX.r. vádlottakkal szemben.

I.I.r. vádlott és védője részben felmentés, illetve részben enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést. A másodfokú eljárásban az I.r. vádlott védője bizonyítási indítvánnyal élt annak érdekében, hogy a bíróság rendeljen el az I.r. vádlottra elmeorvosszakértői vizsgálatot figyelemmel arra, hogy a Szakrendelése által kibocsátott ambuláns lapból megállapítható, hogy 2008. június 30. napja óta I.r. vádlott pszichiátriai kezelés alatt áll súlyos depresszió miatt. Ugyanez állapítható meg a ... Gondozóintézet és az ... Ideggyógyászat által kibocsátott vizsgálati lapokból is.

A másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen az I.r. vádlott védője felmentésre irányuló fellebbezését az 1. és a 3. tényállásokkal kapcsolatosan tartotta fenn. A többi tényállással kapcsolatban pedig a büntetés lényeges enyhítésére tett indítványt. A védői álláspont szerint felmerülhet a Be. 373.§ (1) bekezdés II/d. pontjában foglalt abszolút hatályon kívül helyezési ok arra figyelemmel, hogy az I.r. vádlott korábbi meghatalmazott védőjétől, ...tól az I.r. vádlott az eljárás során megvonta a megbízást, ennek ellenére a 2007. november 26-ai tárgyalást követően mégis vett részt a tárgyalásokon és látta el a védelmet. Az Ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 26.§ (1) bekezdésének a szóbeli

megbízás nem felel meg, jelen időszaktól kezdődően a jogviszony értelmezhető úgy, hogy joghatályos meghatalmazása a védőnek nem volt, így az elsőfokú bíróság olyan személy távollétében tartotta meg a tárgyalást, akinek jelenléte kötelező lett volna.

Az 1. és 3. tényállási pontoknál a megalapozatlanságot abban látta a fellebbezés, hogy a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával, az elsőfokú bíróság megállapított tényekből további tényre helytelen következtetést vont le (Be.351.§ (2) bekezdés c/ és d/ pont), továbbá e tényállási pontoknál az elsőfokú bíróság nem tett eleget maradéktalanul indokolási kötelezettségének (Be. 373.§ (1) bekezdés III/a. pont). Ezen okok miatt erre a két tényállásrészre az I.r. vádlott felmentését vagy ezekben a cselekményekben az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta. Ezen tényállási pontokban a bűnösségét az I.r. vádlott tagadta, és az ítélet indokolásával ellentétesen XIV.r. vádlott, valamint XIII.r. vádlott saját vallomásai között is jelentős ellentmondások vannak. Igen lényeges ellentmondások vannak azonban XIV.r. vádlott és XIII.r. vádlott vallomásában is, így ezen vallomások önmagukkal is ellentétesek. A megállapított tényállás eleve életszerűtlen és hihetetlen és nem képzelhető el az, hogy egy ... bankban, ahol nagyon sok ügyfél van, ott a pénztáros kiszámolja a pénzt, majd neki 60.000 Ft-ot abból visszaadnak.

Részletesen kifejtette, hogy hasonló ellentmondások vannak a XIV.r. vádlott kölcsönével kapcsolatosan, és szinte ahány meghallgatás történt, annyiféle variációban lehetett megismerni az eseményeket. Lényeges körülménynek tartja, hogy annak ellenére, hogy XII.r. vádlott a lánya XIII. r. vádlottnak, még ők is ellentétes vallomásokat tettek, és a 65. sz. jegyzőkönyv 30. oldalán ... is visszavonta a rendőrségi vallomását abban a részben, hogy ő tudott volna arról, hogy bármilyen összeget átadtak a III.r. vádlottnak. A tanúvallomások és vádlotti vallomások közötti ellentétek feloldására nem került sor, így a tényállás kapcsán teljes a megalapozatlanság a védelem álláspontja szerint. Ehhez kapcsolódó felderítetlenség az 1. és 3. tényállás tekintetében az, hogy az elsőfokú bíróság nem ellenőrizte le a III.r. vádlott azon tárgyalási védekezését, hogy neki a bankfiókban pénz átvételére nem is lett volna lehetősége, mert ott nagyon sok ügyfél van és a biztonsági őr is jelen van a pénztárfülke ajtajánál. A védelem álláspontja szerint az ... bankban tartott helyszíni szemle, valamint a biztonsági őr meghallgatásának hiányában az 1. és a 3. tényállási pont felderítetlen.

Nyomatékos enyhítő körülményként kérte figyelembe venni három kiskorú gyermek tartását, köztük azt, hogy a legkisebb gyermek aki most 5 éves, koraszülött volt és jelenleg is állandó orvosi kezelés alatt áll. Orvosszakértői vizsgálat nélkül is megállapítható az I.r. vádlott betegsége. Enyhítő körülmény még a részbeni beismerő vallomás, a bűncselekményekben való részesi tevékenység, a bank felületes ellenőrzés nélküli gyakorlata, ami súlyos sértetti közrehatás, és a 6 évet megközelítő időmúlás. A védő végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabását kérte arra is hivatkozva, hogy így nem sérül az ítélet belső arányossága, hiszen a részesek súlyosabb büntetést kaptak, mint a tettesek.

II.r. vádlott enyhítésért, míg védője tényállás téves megállapítása és enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést. A védő írásban is indokolt fellebbezésében indítványozta, hogy az ítéletábra II.r. vádlottat mentse fel a Btk. 318.§ (1), (2) bekezdés, (5) bekezdés b/ pontja szerint minősülő és büntetendő folytatólagosan, részben felbujtóként, részben bűnsegédként elkövetett csalás büntette, a 2 rb. Btk. 274.§ (1) bekezdés a/ pontjába

ütköző és aszerint minősülő és büntetendő felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, a 2 rb. Btk. 274.§ (1) bekezdés b/ pont I. fordulatába ütköző és aszerint minősülő és büntetendő bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette és a 4 rb. a Btk. 276. §-ába ütköző és aszerint minősülő és büntetendő bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének vádja alól. A vádlottat a terhére megállapítható 11 rb. a Btk. 274.§ (1) bekezdés a/ pontjába ütköző és aszerint minősülő és büntetendő közokirat-hamisítás büntetében mondja ki bűnösnek, amely cselekményt a Btk. 21.§ (1) bekezdés szerint felbujtóként követett el. A megmaradt bűncselekményekért a II.r. vádlottat a bíróság pénzbüntetésre ítélje. Indítványozta a bűnszövetség és üzletszerűség mellőzését a súlyosító körülmények köréből.

Az ítélet 92. oldalán rögzített 10/b. vádpont csupán a II.r. vádlott közreműködését állapítja meg a kölcsön felvételéhez szükséges köz- és magánokiratok beszerzésében, azonban ennek mikéntjét és megvalósulási formáját nem. A bűnösség megállapításához azonban ez kevés, és a tényállás alapjául szolgáló személyi bizonyítékokból sem lehet következtetést levonni a II.r. vádlott bűnösségére, azokat nem is értékelte kimerítően az elsőfokú bíróság, ezért ezen vádpont tekintetében bizonyítottság hiányában történő felmentést indítványozott.

A tényállás 19. pontja XXXV.r. vádlotthoz kapcsolódik, ahol csupán annyit lehetett a II.r. vádlott terhére megállapítani, hogy a XXXV.r. vádlott a felvett kölcsönből 300.000 Ft-ot II.r. vádlottnak átadott. Ezen történeti tényállás azonban nem alkalmas bűnsegédi magatartás megállapítására. Pusztán egy banki jelenlét nem tekinthető szándékerősítő hatásúnak, mivel a XXXV.r. vádlott a hitelt a II.r. vádlottól függetlenül is felvenni szándékozott. A XXXV.r. vádlott kölcsönének intézése során az igazolásokat nem a II.r. vádlott biztosította és az is igazolást nyert, hogy azokat nem a II.r. vádlott adta át a XXXV.r. vádlottnak. Ebből következően sem az okiratok, sem a csalási cselekmény tekintetében a II.r. vádlott részesi cselekménye nem bizonyított. Ezen vádpont tekintetében is a felmentése indokolt bizonyítottság hiányban.

A 23. tényállási pont tekintetében ugyancsak annyit rögzít a tényállás, hogy a II.r. vádlott közreműködött a más által beszerzett hamis APEH és munkáltatói igazolások biztosításában, azonban ennek konkrét tartalommal kitöltése itt sem valósult meg, de ez ellentétes is lenne a kölcsönfelvevő XXXIX.r. vádlott vallomásaival. Ebből következően ebben a tényállási pontban is a vádlott felmentése indokolt elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában.

A 29. tényállási pontban felbujtóként megvalósult bűncselekményeket rótt az elsőfokú bíróság a II.r. vádlott terhére, azonban a védelem álláspontja szerint a megállapított tényállásból az ő felbujtói bűnrészessége nem következik.

Az ítéletnek az a megállapítása, hogy a II.r. vádlott ajánlotta fel, hogy tud a XLVI.r vádlott részére hitelt intézni, és részt vett a jövedelemigazolások beszerzésében nem elég konkrét, a közreműködés mikéntje nem került feltárára, de erre irányuló bizonyíték sem áll rendelkezésre.

Indítványozta tehát, hogy az ítélet tábla a II.r. vádlottat elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában ezen tényállási pontban a terhére rótt bűncselekmények vádja alól mentse fel.

A védelem álláspontja szerint terhelő bizonyíték a II.r. vádlottra pusztán az az önmagát terhelő vallomás, amely a tettenéréséhez kapcsolódik és 10 db hamis APEH igazolásnak VI.r. vádlott révén történő beszerzésére vonatkozott. Ezt meghaladó, az okiratokat érintő

bizonyíték nem áll rendelkezésre, így a 49/a. ponttal érintett 10 db és 49/b. pontban írt 1 db hamis közokirat tekintetében, azaz összesen 11 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisításra nézve állapítható meg a II.r. vádlott bűnössége.

Enyhítő körülményként indítványozta figyelembe venni 3 kiskorú gyermek tartásáról való gondoskodást, az őszinte feltáró beismerő vallomását, a jelentős időmúlást és a bűncselekmény részesi elkövetését. A bűncselekmények egyébként rövid időn belül valósultak meg, és II. r. vádlott a 2004. szeptember 6. napján történt utolsó eseményt követően kifogástalan életvezetésű. Mindemellett a II.r. vádlottnak reálisan számolnia kellett azzal, hogy a kölcsönt igénylő személyek a havonta esedékes törlesztő részleteket megfizetik figyelemmel a viszonylag alacsony törlesztő részletekre. Az enyhítő körülmények nagy száma miatt végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabását indítványozta.

III.r. vádlott enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést, míg védője a nyilatkozattételre fenntartott 3 napon belül elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett fellebbezett.

A másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen a védő azt az álláspontját fejtette ki, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mert a tényállás nincs felderítve, az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást, illetve azt hiányosan állapította meg, továbbá megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. A III.r. vádlottnál a történeti tényállás nem tartalmazza azt, hogy a III.r. vádlott a kölcsön elbírálásnak milyen szabályait sértette meg. Nem került rögzítésre az, hogy a III.r. vádlott tudott volna arról, hogy a kölcsönigénylő által benyújtott jövedelemigazolás és APEH igazolás valótlan, nincs megállapítva, hogy a III.r. vádlott tudott volna arról, hogy a kölcsönigénylőnek hiányzik a szerződés megkötésekor a visszafizetői szándéka és arra reális teljesítőképessége nincs. Nincs megállapítva, hogy a III.r. vádlott mely konkrét magatartásával vagy magatartásának hiányával segítette a tettesi alapcselekményt, illetőleg az sem, hogy a pénzügyi szabályzatának mely részét szegte meg. Ehhez kapcsolódóan az indokolási kötelezettségének sem tett eleget az elsőfokú bíróság. A III.r. vádlotthoz kapcsolódó konkrét tényállás hiánya azért is jelentős, mert a pénzügyi intézetben nem a III.r. vádlott volt az egyedüli személy, aki a kölcsönigénylés folyamatában részt vett és több esetben nem ugyanaz a dolgozó végezte a rögzítést, a döntés előkészítést, illetőleg a pénz kifizetést. Több tanú megerősítette a pénzügyi intézet részéről, hogy többször változtak a kölcsön-elbírálás szabályai, azonban ezen változásokat sem rögzítette a bíróság a tényállásban. A III.r. vádlott védője egyetértett továbbá az I.r. vádlott védőjének a védői megbízás hiányában eljáró védőhöz kapcsolódó abszolút hatályon kívül helyezési okra történő hivatkozásával. Mindemellett a Be. 373.§ (1) bekezdés III/a. pontjában foglalt hatályon kívül helyezési ok is megvalósult, mert az indokolási kötelezettségének az elsőfokú bíróság oly mértékben nem tett eleget, hogy az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. A vesztegetési cselekményeknél XIII.r. és XIV.r. vádlottak vallomásaiban olyan belső ellentmondások vannak, hogy azok nemcsak aggályosak, hanem elfogadhatatlanok. Ezek a vallomások nemcsak önmaguknak ellentmondóak, hanem többször változtatottak és egymással sincsenek összhangban.

A védelmi fellebbezés indokolása szerint pusztán abból a körülményből, hogy az I.r. vádlott több kölcsönigénylőnek utalt arra, hogy jó kapcsolata van az bankban, ő el tudja az

igényelt kölcsönt intézni, hiszen a barátnője ott dolgozik és, hogy az alkalmazottnak is kell fizetni, az csupán az I.r. vádlott szerepének a felnagyítására alkalmas a kölcsönigénylők irányában, de nem alkalmas a III.r. vádlott bűnösségére következtetés levonására. Emellett a bíróság a vádon is túlterjeszkedett amikor azt a következtetést is rögzítette az ítéletben, hogy az ügyben bizonyított két alkalmon túl más esetben, másfajta elszámolás is működött az I. és a III.r. vádlott között. Ezzel a bíróság arra utalt, hogy további vesztegetési cselekmények is történtek. Ilyen cselekmények azonban nem képezték a vád tárgyát, ezért az indokolás ezen része egyértelműen kirekesztendő az ítéletből. Az ítélet indokolásában az a megfogalmazás, hogy az I.r. vádlott „nyilvánvalóan” tudta azt, hogy hamis APEH jövedelemigazolások, illetőleg hamis munkáltatói igazolások kerülnek felhasználásra arra enged következtetni, hogy ezen megállapítást az elsőfokú bíróság kizárólag valamilyen logikai úton tette. Arra azonban az ítélet nem ad magyarázatot, hogy milyen következtetéssel jutott el ezen megállapításig. A logikai okfejtés tényekből további tényekre való következtetés módszerének leírása, és részletes kifejtésének hiánya az indokolási kötelezettség durva megsértését eredményezi. Nem pótolja az indokolási kötelezettséget az sem, hogy az elsőfokú bíróság több helyen állapítja meg a következtetését, de nem rögzíti, hogy milyen tényekből, milyen módszerrel jutott el a következtetésig. Szükséges lett volna az I.r. vádlott vállalkozói folyószámlájának ellenőrzése azzal kapcsolatban, hogy a vád tárgyává tett esetek időpontjában nem az I.r. vádlott saját számlaügyintézése történt-e meg a bankfiókban, mert ebben az esetben alapjaiban dőlne meg a vádbeli konstrukció.

Nem adja azonban indoklását az elsőfokú bíróság annak, hogy a formailag hibátlan munkáltatói és APEH igazolások kapcsán miből vonta le azt a következtetést, hogy ezek hamisságáról a III.r. vádlott tudott. Az elsőfokú bíróság emellett az ítélet 246. oldalán úgy fogalmaz, hogy az „esetek többségében”, illetőleg a kölcsönügyletek többségénél „gyakorlatilag” semmiféle tájékoztatás nem történt. Ezen indoklásból az következik, hogy vannak olyan esetek, amikor minden szabályosan történt, azonban ez nem derül ki az ítéletből. Nem rögzíti az ítélet azt sem, hogy a III.r. vádlott milyen konkrét szabályt segett meg a kölcsönügyintézés során. Itt csak olyan szabályszegések jöhetnek szóba, amelyek meg nem történte esetén, vagyis a szabályzatnak megfelelő magatartás tanúsítása esetén nem került volna sor a kölcsön folyósítására. Annak ugyanis nincs jelentősége a kölcsönelbírálás szempontjából, hogy a kölcsönigénylő személyesen nyújtja-e be a kölcsönigénylését, de annak sem, hogy az ügyintéző gyakorlatilag semmiféle tájékoztatást a kölcsön nyújtásakor nem adott. A bizonyítási eljárás során kiderült, hogy az I.r. vádlott olyan tájékoztatást adott a kölcsönigénylőknek, hogy „ez egy olyan kölcsön a banktól, hogy ezt nem kell visszafizetni”, tehát a kölcsönigénylőket nem is érdekelte volna, ha a III. r. vádlott bármilyen tájékoztatást adott volna. Összesen 5 esetben bizonyítottan nem a III.r. vádlott végezte a pénzkifizetés folyamatát, ezt azonban az elsőfokú bíróság elmulasztotta a tényállásban rögzíteni és ezen esetekben a kölcsönigénylők nyilatkozata is hiányzik arra nézve, hogy a pénzkifizetés milyen módon, kinek a kezéhez történt. A védelem álláspontja emellett az, hogy a III.r. vádlott kihallgatása a nyomozás során sértette a tisztességes eljárás követelményét, ugyanis először az összes kölcsönigénylő meg lett terheltként hallgatva, majd 2006. december 1. napjára kapott gyanúsítottai idézést a III.r. vádlott, ahol a nyomozó mind a 35 tényállást és 35 rb. bűncselekmény elkövetésének gyanúját közölte vele, aki ekkor a nagyszámú adatra tekintettel nem kívánt és nem is tudott védekezést előterjeszteni. Kérte is, hogy meghatalmazott védőjével konzultálva felkészülhessen az

érdemi védekezés előterjesztésére, azonban ehhez képest a nyomozó hatóság az ügyben 6 nappal később már az iratismertetés időpontját közölte vele. A III.r. vádlott tehát az eljárás nyomozási szakaszában az érdemi védekezését nem tudta előterjeszteni.

A védelem álláspontja szerint nem nyert bizonyítást az ügyben az, hogy a III.r. vádlott valamennyi terhére rótt esetben tudott arról, hogy a kölcsönigényléshez szükséges jövedelemigazolások és APEH igazolások hamisak. Ehhez kapcsolódóan hangoztatta azon „furcsaságot”, hogy terhelti vallomását férje vonatkozásában sem a nyomozó hatóság, sem az ügyész nem vette komolyan, és őt sem tanúként, sem gyanúsítottként nem hallgatták ki.

Legvégső esetben indítványozta a III.r. vádlottra kiszabott büntetés enyhítését. A vesztegetés kapcsán még bűnösség megállapítása esetén is mellőzendő az önálló intézkedésre jogosult dolgozó általi elkövetés, ugyanis a III.r. vádlott csupán döntés előkészítő volt. Figyelembe kell venni a III.r. vádlott eddigi makulátlan életvezetését, a rendkívül hosszú időmúlást. A büntetlen előéletű vádlottnál a törvény szövegéből is kiolvasható fokozatosság elvének az alkalmazását kérte a büntetés kiszabása során, ami lehetővé teszi olyan időtartamú szabadságvesztés büntetés kiszabását, aminek a végrehajtása felfüggeszthető.

A távollévő V.r. vádlott részére az elsőfokú ítélet hirdetményi úton került kézbesítésre. Részéről perorvoslat nem érkezett, míg védője enyhítésért jelentett be fellebbezést. A másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen a védő a fellebbezést hatályon kívül helyezésre irányulóan is fenntartotta, illetőleg a büntetés lényeges enyhítését kérte a büntetések ún. belső arányosságára figyelemmel. Az V.r. vádlott ugyanis a nyomozás során tényfeltáró jellegű beismerő vallomást tett és azóta igen jelentős az időmúlás.

VI.r. távollévő vádlott részére az ítélet ugyancsak hirdetményi úton került kézbesítésre. Részéről perorvoslat nem érkezett, védője enyhítésért jelentett be fellebbezést. Védője a nyilvános ülésen az enyhítésre irányuló fellebbezését fenntartotta figyelemmel a vádlott teljes körű beismerő vallomására.

VIII.r. vádlott és védője enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést. Védője a beismerő vallomásra, a jelentős időmúlásra, két esetben bűnsegédi elkövetésre, a két kiskorú gyermek tartásáról történő gondoskodásra figyelemmel a büntetés enyhítését kérte.

LXIII.r. vádlott indokolás megjelölése nélkül jelentett be fellebbezést, míg védője elsősorban felmentés, másodsorban enyhítés érdekében fellebbezett. A nyilvános ülésen védője a vagyon elleni bűncselekmény vádja alóli felmentését, illetőleg a büntetés lényeges enyhítését kérte a jelentős időmúlásra, a büntetlen előéletére és kiskorú gyermekről való gondoskodás tényére figyelemmel.

LXXI.r. távollévő vádlott részére az ítélet hirdetményi úton került kézbesítésre. Részéről perorvoslat nem érkezett, de védője enyhítésért fellebbezett, amit a másodfokú eljárásban fenntartott.

LXXIV.r. vádlott és védője enyhítésért jelentettek be fellebbezést. A másodfokú eljárásban az enyhítésre irányuló fellebbezést fenntartotta a nagyfokú időmúlásra, a bűnsegédi elkövetésre, az egy kiskorú gyermek tartásáról való gondoskodásra és a ténybeli beismerő vallomásra figyelemmel.

LXXV.r. vádlott védője elsősorban felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést, amit a másodfokú eljárásban fenntartott. A másodfokú eljárásban a védője által kifejtett álláspont szerint a LXXV.r. vádlott bűnössége kizárólag az okirathamisításban állapítható meg, de részbeni felmentés hiányában is indokolt a büntetésének az enyhítése a beismerő vallomásra, az időmúlásra, a büntetlen előéletére, a kiskorú gyermek tartásáról való gondoskodásra és a részesi elkövetői alakzatra tekintettel.

A másodfokú eljárásban a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf. 323/2009/1-II. számú átiratában az elsőfokú bíróság által rögzített tényállást megalapozottnak tartotta és okszerűnek a vádlottak bűnösségére levont következtetést. Indítványozta azonban, hogy az I. és III.r. vádlottak vesztegetési cselekményét folytatólágosság helyett 2 rb-nek minősítse az ítéletábla azzal, hogy a III.r. vádlott vesztegetési cselekménye súlyosabban, a Btk. 252.§ (3) bekezdés b/ pontjának 1. és 2. tétele szerint is minősül. I.r., II.r., III.r., VIII.r., V.r., valamint VI.r. vádlottak terhére ugyanis a bűnszövetség és az üzletszerűség valamennyi cselekményre nézve megállapítható. Indítványozta továbbá III.r. vádlott terhére 62 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás, és 46 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének a megállapítását. Indítványozta I-II-III. és VIII.r. vádlottak csalási cselekményeinél a Btk. 318.§ (2) bekezdés a/ pontja szerinti bűnszövetség minősítő körülmény megállapítását. Észrevételezte továbbá, hogy a jogi minősítés egységességéhez fűzött követelmények alapján a folytatólágosan elkövetett csalási cselekménynél nem helytálló I. és II.r. vádlottra nézve a bűncselekmény elnevezésében részben felbujtóként, részben bűnsegédként, továbbá I.r. vádlottra nézve a részbeni kísérletre történő utalás, hanem a cselekmények kizárólag egységesen a legsúlyosabb elkövetői alakzat és stádium szerint minősülhetnek. A bűnösségi körülmények kiegészítése mellett az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

A másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen a védői indítványokkal kapcsolatosan az ügyész azt az álláspontját fejtette ki, hogy álláspontja szerint abszolút hatályon kívül helyezési ok nem valósult meg. A tárgyalási jegyzőkönyvekből megállapíthatóan teljes egyetértésben látta el az I.r. vádlott védelmét. A vesztegetés tényállásával kapcsolatosan az életszerűségre hivatkozással az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem cáfolható, de az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenysége logikai hibában sem szenved. Az egyéb megalapozatlansági hibák sem állnak fent, mert bár kétségtelen, hogy egyes tényállási pontokban viszonylag röviden írja le az elsőfokú bíróság az eseményeket, azonban az ítélet a 77. oldalától kezdődően általánosságban részletesen jellemzi a tevékenységet, majd mindazon pontokban, ahol a II.r. vádlott közreműködött e közreműködésének a jellegét is meghatározza. Ebből következően az indokolási kötelezettség hiánya sem állapítható meg.

Nem tartotta alaposnak a III.r. vádlottal kapcsolatosan a nyomozó vizsgálati taktikáját tisztességtelennek, ugyanis nincs olyan taktika, amely az eljárás nyomozási szakaszában

megakadályozhatná a terheltet, hogy védekezését szóban vagy írásban előterjessze. Az írásban benyújtott átiratát kiegészítette azzal, hogy I.r. és II.r. vádlott vonatkozásában a Btk. 77/B.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján kötelezően alkalmazandó vagyonelkobzásra irányuló különleges eljárásra kötelezze az elsőfokú bíróságot a Be. 569.§-a alapján. Az ítéleti tényállásokról pontosan megállapítható ugyanis az I. és II.r. vádlottnak az a részesedése, mellyel vagyonuk bűncselekmény elkövetése következtében növekedett.

A vádlottak közül kizárólag I.r. vádlott tett részletes nyilatkozatot az utolsó szó jogán, melyben összeszedetten, jól megindokoltan betegségére és kiskorú gyermekeire tekintettel kérte a kiszabott büntetés enyhítését.

A bejelentett védői és ügyési fellebbezések részben alaposak.

A másodfokú bíróság a Be. 348.§ alapján a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. Az ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

A másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részeit bírálta felül a Be. 349.§-a alapján.

A felülbírálat során az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat betartva folytatta le az eljárást, az eljárási szabályokat megtartotta. Nem osztotta az ítélőtábla a Be. 373.§ II/b. pontjára alapított hatályon kívül helyezési kérelmet, amely azon alapult, hogy az I.r. vádlott korábbi meghatalmazott védője szabályszerű meghatalmazás hiányában járt el az ügyben, és emiatt a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező. Az ügyben megállapítható, hogy az I.r. vádlott védelmében meghatalmazott védő járt el szabályszerű meghatalmazással. Az kétségtelen, hogy védője 2007. november 16. napján bejelentette, hogy a meghatalmazása megszűnt. A bíróság soron kívüli végzésében (tárgyalási anyag II. kötet 128./I. sorszám) ügyvédet rendelte ki a védői feladatok ellátására. A következő tárgyalási napon (136. sorszámú jegyzőkönyv) megjelent a meghatalmazott védő és a kirendelt védő is. A 136. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben, mint közokiratban rögzítette a bíróság az I. r. vádlott meghatalmazott védőjének, ...-nak azon nyilatkozatát, hogy valójában nem szűnt meg a meghatalmazása, ezt tévesen jelezte a bíróság felé, a védelmet továbbra is ő látja el. Az I. r. vádlott is megerősítette, hogy nem vonta meg a megbízást ügyvédtől. Ezt követően is védő látta el a védelmet. Nem fogadható el az Ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 26.§ (1) bekezdésére történő hivatkozás, amely szerint az ügyvédnek adott meghatalmazás csak akkor érvényes, ha azt írásba foglalták, ugyanis meghatalmazása az egész eljárás alatt rendelkezésre állt szabályosan írásban elkészítve. Közokiratba foglaltan nyilatkozott a meghatalmazó vádlott, és a meghatalmazott ügyvéd, hogy a meghatalmazás nem szűnt meg, az továbbra is érvényes. Ebből következően semmilyen alaki és tartalmi hiányossága a meghatalmazásnak, illetve a megbízási jogviszonynak nincsen. (Még abban az esetben is, ha megtörtént volna a megbízásnak a visszavonása, akkor is megállapítható annak megújítása -írásban-közokiratba foglaltan, ami az eljárási szabályok betartására ügyelő elsőfokú bíróságot

annyira meggyőzte, hogy azonnal meg is szüntette a korábban nyomban kirendelt védőnek a kirendelését.)

Az a körülmény tehát, hogy az I. r. vádlott, és védője nem csatolt ismételt meghatalmazást a bírósági iratokhoz, sem abszolút, sem relatív eljárási hibának nem tekinthető.

Az ítélet tábla utal még arra a bírói gyakorlatra is, mely szerint a védelemhez fűződő jogosítványok alapvetően a védelem tényleges ellátásához kapcsolódnak. A Be. 5.§-ában megfogalmazott védekezéshez való jog a legkevésbé sem sérült. 2006. november 16-át megelőzően és azt követően is az ügyvédi törvényben rögzítettek szerint végezte munkáját. Szükséges azonban azt is megjegyezni, hogy a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében is kifejtette, hogy a védelemhez való jog értelmezése nem vezethet a joggal való visszaélés elismeréséig, ami azt jelenti, hogy a bíróságnak meg kell akadályoznia a tárgyalás megtartása és megtarthatósága érdekében a védelemhez való joggal történő visszaélést célzó pertaktikát.

A nyomozóhatóság sem sértette meg az eljárási szabályokat azzal, hogy a rendelkezésre álló összes ügyben egyszerre közölte a megalapozott gyanút a III. r. vádlottal, majd miután élt a hallgatás jogával, lezárta a nyomozást. A III.r. terhelt bármikor előterjeszthette védekezését az eljárás során, ahogy ezt később meg is tette már a terheltársak vallomásának ismeretében.

A vádon történő túlterjeszkedésnek a Be. 2. §-ában rögzített tilalmába ütközne, ezért a bíróság nem vizsgálta, hogy mi az oka annak, hogy a nyomozóhatóság nem hallgatta meg gyanúsítottként, illetve a vádhatóság nem emelt vádat XIII. r. vádlott férje vonatkozásában annak ellenére, hogy rá nézve terhelő adatok is felmerültek az eljárás során.

Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, az általa megállapított tényállás lényegében mentes a Be. 351.§ (2) bekezdés a/-d/ pontjában foglalt megalapozatlansági hibáktól. Az elsőfokú bíróság összességében a tényállás megállapításával kapcsolatos kötelezettségének eleget tett. A tényállás kis részben azonban kiegészítésre szorul, illetőleg ítéletszerkesztési következetlenség és ítéletszerkesztési hiba miatt a határozat indokolása is tartalmaz ténymegállapításokat, amelyeket a történeti tényállásnak kell tartalmaznia. A tényállás így kismértékben hiányos (Be.351.§ (2) bekezdés b/ pont), amely megalapozatlanságot a másodfokú bíróság a Be. 352.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján kiegészít, illetőleg helyesbít a következők szerint:

I.r. vádlott 2008. június 30. napja óta pszichiátriai kezelés alatt áll depressziós megbetegedés miatt, ami szorongással, negatív irányú indulatív fugákkal, holothym realitás vesztéssel, nihilizmussal, autoagresszív ötletekkel, disszociációkkal szövődött depresszió relapsus jegyeivel jelentkezik.

A bíróság az ítélet 76-82. oldalán rögzített általános cselekmény leírás körében helyezi el az ítéleti tényállás 49. pontjából a következő megállapításokat:

V.r. és VI.r. vádlottak az eljárás során kapcsolatba kerültek a kölcsönügyleteket intéző I.r. és II.r. vádlottakkal, és felajánlották 2004. őszén, hogy tudnak APEH igazolást

szerezni. I.r. és II.r. vádlottak kérésére V.r. és VI.r. vádlottak közösen a hamis jövedelemigazolásokat készítették az ennek érdekében közösen vásárolt számítógépükön. A kölcsönügyletek intézése során I.r. és II.r. vádlottak mindig közölték V.r. és VI.r. vádlottakkal, hogy kinek a nevére kell kiállítani a jövedelemigazolásokat és megadták az ehhez szükséges adatokat. Ez alapján V.r. és VI.r. vádlottak kitöltötték a számítógépen lévő nyomtatványt és kinyomtatták az adatokat az előre szárazbélyegzővel ellátott, lebélyegzett lapokra. A nyomtatványon lévő „vezető” rész feletti aláírást V.r. vádlott hamisította rá az APEH jövedelemigazolásokra minden esetben.

Az ítélet tábla a tényállás általános cselekmény leírasi részének tekinti az ítélet indoklásában tett következő ténymegállapításokat:

VIII.r. vádlott gyakran meglátogatta I.r. vádlottat a lakásán és ilyenkor érdeklődött, hogy nincs-e szüksége valakinek (hamis) munkáltatói igazolásra. Az I.r. vádlott kérésére ilyen alkalmak után a VIII.r. vádlott a munkáltatói igazolást elkészítette. I.r. vádlott és VIII.r. vádlott együttműködése során I.r. vádlott igény esetén közölte VIII.r. vádlottal, hogy kinek a nevére lenne szükség munkáltatói igazolásra, vele megbeszélte, hogy milyen összeget írjon rá munkabérként, majd az igazolások kiállítása úgy történt, hogy vagy VIII.r. vádlott személyesen írta rá a személyes adatokat, amelyeket I.r. vádlott bocsátott a rendelkezésére és VIII.r. vádlott írta alá munkáltatóként és az iratot lepecsételte, vagy pedig a munkáltatói igazolás fejléc részén a személyi adatoknál üresen hagyott munkáltatói igazolást adott át részére, amelyet I.r. vádlott előtt VIII.r. vádlott aláírt és lepecsételt valamint a munkáltató adatait is kitöltötte és a munkabér összegét is beírta. Ezekben az utóbbi esetekben a személyi adatokat I.r. vádlott töltötte ki utólag.

A vádlottak közötti bűnözésre irányuló együttműködés juttatás ellenében történt, hiszen a munkáltatói igazolásokért általában 4-5000 Ft-ot fizetett az I.r. vádlott VIII.r. vádlottnak. Az I.r. vádlott szoros kapcsolatban állt VI.r. vádlottal is, akitől 25.000 Ft-os darabáron szerezte be a hitelügyintézéshez szükséges hamis APEH jövedelemigazolásokat, amelyeket a ... Kft részéről kiállított hamis munkáltatói igazolásokkal együtt bocsátott a személyi kölcsön igényléséhez. VI.r. vádlott társaságában rendszeresen ott volt V.r. vádlott, akivel közösen készítették a hamis APEH igazolásokat. V.r. , VI.r. vádlott valamint az I., II.r. vádlott közötti együttműködés 2004. nyarától 2004. decemberéig tartott. Az együttműködésük kezdetén V.r. vádlottat, II.r. vádlott tájékoztatta arról, hogy ők hitelekkel foglalkoznak, amihez szükség lenne munkáltatói és jövedelemigazolásra is. Ezt követően V.r. vádlott kapcsolatba lépett barátjával, VI. r. vádlottal és beszerezték a szükséges nyers, szárazbélyegzővel ellátott A/4-es papírlapokat, amelyeken a ... Megyei APEH és ... Megyei APEH bélyegzőlenyomatai voltak. V.r. vádlott és VI.r. vádlott tájékoztatta I.r. és II.r. vádlottat arról, hogy igény esetén tudnak APEH jövedelemigazolást készíteni, majd II.r. vádlott mintaként átadott nekik néhány jövedelemigazolást is, amelynek alapján V. és VI.r. vádlott közösen készítették el számítógépen a jövedelemigazolást, amelyhez a szükséges adatokat, (név, lakcím, adószám) az I. és II.r. vádlott adta meg részükre. Ennek alapján az igazolást kitöltötték és az előre lebélyegzett lapokra ki is nyomtatták. V. és VI.r. vádlott a hamis jövedelemigazolásokat kb. 6-7 alkalommal adta át I.r. és II.r. vádlottnak és több alkalommal találkoztak általában a ...-i MOL kútnál, de olyan eset is előfordult, hogy V. és VI.r. vádlott az I. és II.r. vádlottat ózdi lakásukon keresték fel. A hamis

jövedelemigazolások átadásakor minden esetben átadta azok ellenértékét I. és II.r. vádlott az V. és VI.r. vádlottnak.

V.r. és VI. r. vádlott a hamis jövedelemigazolásokra vonatkozó rendelkezések leadása után rendkívül gyorsan mobilizálható volt a hamis jövedelemigazolás elkészítésére, azok elkészülte nem sok időt vett igénybe részükre. Az I. r. vádlott által bonyolított kölcsönügyletek során az V. és VI.r. vádlottaktól beszerzett hamis APEH jövedelemigazolásokat, a kölcsönigénylők fel is használták a pénzügyintézet felé benyújtott iratokhoz csatolva, az 1, 3, 7, 8/a, 8/b, 9, 10/a, 11, 12/a, 12/b, 13/a, 13/b, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 49/a, 49/b. tényállási pontokban.

A II. r. vádlott által intézet kölcsönügyleteknél pedig az V. és VI.r. vádlottak által készített hamis jövedelemigazolást a 10/b, 19, 23, 29, 49/a, 49/b. pontokban használták fel a kölcsönigénylők.

A kölcsönügyleteknél a VIII.r. vádlott által készített hamis munkáltatói igazolások, a I.r. vádlott által bonyolított ügyintézesek során 7, 8/a, 8/b, 9, 11, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 32, 33, 34, 35. tényállási pontokban rögzítettek szerint kerültek felhasználásra.

Ugyancsak a tényállás általános leíró részének tekinti az ítélet 243. oldal 2. bekezdésétől a 247. oldal első bekezdéséig bezárólag az indokolás által rögzített ténymegállapításokat a vádlotti tudattartamra vont következtetések kivételével. Az elsőfokú bíróság az ítéletnek ebben a részében az I. II., és III.r. vádlottak cselekvőségére és együttműködésére nézve rögzít ténymegállapításokat, amit csupán ítéletszerkesztési hiba miatt tartalmaz az ítélet indokolása.

Mellőzi az ítélet tábla a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletének 145. oldalának 2. mondatát az indokolásból, ugyanis az elsőfokú bíróság tényállás felderítési kötelezettségének teljesítéséről és a megalapozott tényállásról való állásfoglalás a másodfokú bíróság kompetenciájába tartozik.

Mellőzi az ítélet tábla a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítélete indokolásának a 237. oldalán a 4. bekezdésének utolsó mondatából, valamint a 246. oldalán a 4. bekezdés utolsó mondatából az arra történő utalást, hogy a vád tárgyává tett és bizonyítható módon rögzített vesztegetési cselekményen túl I.r. vádlott és III.r. vádlott között további másfajta elszámolás is működhetett. Hasonló feltételezéseknek, az ítéletnek még az indokolási részében sincs helye.

Ezen kiegészítésekkel a tényállás megalapozott valamennyi fellebbezéssel érintett vádlottra, és irányadó a másodfokú eljárásban is.

Több védő az indítványában hivatkozott arra, hogy a bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget, ami a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés. A Debreceni Ítélet tábla megállapította, hogy a hivatkozott eljárási jogsértés, ami a határozat hatályon kívül helyezését célozta nem valósult meg. A

Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjában megjelölt eljárási szabálysértés ugyanis akkor állapítható meg, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésekben (bűnösség, jogi minősítés, büntetés kiszabás) olyan mértékben mulasztja el indokolási kötelezettségét, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. (Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.603/2008/10.) Az első fokon eljáró bíróság, bár helyenként terjengősen, máshol szűkszavúan, azonban a büntetőjogi főkérdések tekintetében indokolási kötelezettségét teljesítette.

A vesztegetési cselekményekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság az ítélet 181-től 196. oldaláig részletesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és indokolási kötelezettségének mindenben maradéktalanul eleget is tett.

A tényállás megállapítása során egyebekben az elsőfokú bíróság I.r. és II.r. vádlottak részbeni nyomozási, de csak a kisebb súlyú, az okirat-hamisítással összefüggő cselekményeket beismerő vallomásai mellett illetve részben azok ellenében a vádlott társak nyomozási vallomásait vette figyelembe a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok és tanúvallomások mellett.

A vesztegetés tényállásával kapcsolatosan, XIV. r. vádlott kétségtelenül önellenőrzési vallomások sorozatát terjesztette elő a nyomozás során.

Az elsőfokú bíróság azonban a közvetlen észlelésén alapulva ezen önellenőrzési vallomásokat megfelelő módon értékelte és ezt rögzítette is az ítélet 187. oldal 3. bekezdésében. A bírói gyakorlat következetes abban, hogy a bizonyítékok bíróság által történt értékelésének megszokott módja az, hogy a bíróság a vallomás egyes -általában más bizonyítékokkal is megerősített- részeit fogadja el irányadónak a történeti tényállás megállapítása során, míg a vallomásnak olyan részeit, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, figyelmen kívül hagyja. Mindez nem érinti a mérlegelési tevékenység perrendszerű voltát. (BH 1998. 418)

Az ítélet indokolása csupán annyiban szorul pontosításra, hogy számos esetben vádlotti és tanúi nyilatkozatokat rögzít az ítélet helytelenül akkor is, amikor vádlotti és tanúi vallomásokra hivatkozik.

Nem tartotta indokoltnak az ítélet táblája a bizonyítás továbbfejlesztését, az 1-es és 3-as tényállási pontokban, így sem helyszíni szemle tartását, sem további tanúk, így biztonsági őr felkutatását, mert a rendelkezésre álló személyi és okirati bizonyítékok mellett az előterjesztett bizonyítási indítvány a bizonyítást érdemben nem vinné előbbre. A vesztegetési bűncselekmények legfőbb bizonyítéka a XIII.r. vádlott, aki a sérelmei miatt tett feljelentést, illetőleg ezen sérelmeit a megyei bíróság előtt is előadta vallomásában. A XIII. r. vádlott sérelme az, hogyan lehetséges, hogy 490.000 Ft hitelt vett fel, és ebből összesen 150.000 Ft-ot kapott meg az I.r. vádlottól. Amikor feljelentést tett előadta saját sérelmét, és azt is, hogy a többi pénzt tőle elvették, így 60.000 Ft-ot kellett juttatni az ügyintézőnek. Teljesen életszerű, logikus magyarázatot adott az elsőfokú bíróság arra, hogy miért ezt a vallomását fogadta el és miért nem a későbbi feljelentését és előző vallomását visszavonni igyekvő vallomásait, amelyben erős nyugtatókra illetve aktuális bosszúvágyra hivatkozott.

Az ítéleti tényállás a 79. oldalon rögzíti a banknál előírt feltételeit a személyi kölcsönszerződés megkötésének. Egyértelműen kiderül a tényállásból, hogy a vád tárgyává tett esetekben a hitel igénylők ezeknek a feltételeknek nem feleltek meg, és a III. r. vádlott

erről tudott. Logikus és meggyőző érvekkel vetette el az első fokon eljáró bíróság a III. r. vádlottnak azt a védekezését, hogy nem tudott arról, hogy ezeknél a hiteligényléseknél hamis igazolásokat használnak fel. Helyesen vetette el azt a védekezést is, hogy nem tűnt fel neki, hogy a házaspár nem csak a saját ügyében jár el a bankban, és helyesen vetette el azt is, hogy nem tűnt fel számára az, hogy a házaspárhoz köthető hitelkérelmezők a beadott okiratok szerint mind a ...-i Kft. alkalmazottai. Annak a ...-i Kft-nek, amelyet egyszer sem próbált meg még telefonon sem leellenőrizni, pedig ez a kötelessége lett volna.

Nem fogadható el az az érvelés, hogy a megállapított tényállás olyan általános megállapításokat tesz, ami nélkülözi a konkrétumokat, így nem alkalmas arra, hogy abból a bűnösségre következtessen a bíróság. A tényállás bevezető részében a bíróság általánosságban részletezte az egyes vádlottak kapcsolatát, a bűnözésre irányuló együttműködésüket, amely megállapításokat a következő, összesen 50 tényállási pontban már nem ismételt meg.

Az ítélet tábla a tényállás személyi részében rögzítette, hogy az I. r. vádlott a terhére rótt cselekmények megvalósítása és annak jogerős elbírálása között orvosi kezelés alatt állt. Az I.r. vádlott egészségi állapotára vonatkozó adatok a vádlott orvosi papírjai alapján kerültek rögzítésre a tényállásban.

Az orvosi kezeléssel kapcsolatosan bemutatott orvosi dokumentumok olyan adatokat nem tartalmaznak, amelyekből alappal igazságügyi elmeorvosszakértő kirendelésére kellett volna sort keríteni. Az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítvány teljesítése kizárólag egyetlen célt, az eljárás elhúzódását eredményezte volna, ezért azt az ítélet tábla elutasította. Utal arra az ítélet tábla, hogy a bemutatott ambuláns orvosi dokumentumok tartalmazzák, hogy az I.r. vádlott depressziós tünetei pszichés jelenségek nélkül zajlanak, az eljárás során a hivatkozott tünetek nem jelentkeztek, és maga a bűncselekmény jellege is kizárja, hogy a beszámítási képességre kiható kóros elmeállapot állt volna fenn az I.r. vádlottnál, aki még az utolsó szó jogán is részletesen, logikusan érvelt részbeni ártatlansága, és a büntetés enyhítése mellett. A depressziós tünetek, így a szorongás a büntetőeljárás természetes velejárója, aminek a büntetés elviselése szempontjából van jelentősége.

Nem lett volna indokolt a másodfokú eljárásban sem leellenőrizni azt, hogy a vád tárgyává tett hitelfelvételek időpontjában az I. r. vádlott a saját folyószámláján bonyolított-e forgalmat, hiszen ez nem cáfolná az egymást erősítő azon vallomásokat, hogy az I. r. vádlott a hitelfelvételek időpontjában a tényállásban leírt időpontokban maga is megjelent a bankban, és a hiteligénylőktől felvett pénz egy részét eltette. Emellett nem kizárt, hogy a saját vállalkozása folyószámláugyeit is intézte ilyenkor.

A megállapított és a felülbírálat alapjául elfogadott tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlottak bűnösségére, és a terükre megállapított cselekmények jogi minősítése is túlnyomórészt törvényes.

Nem fogadható el az az érvelés az I. r. és a II. r. vádlott részéről, hogy pusztán egy banki jelenlét nem alkalmas a részesi magatartás megállapítására. A megállapított tényállásban ugyanis jóval összetettebb cselekménysor lett megállapítva a terükre. A rögzített irányító,

kezdeményező tevékenységük a leendő hitelügyintézők kiválasztásától a hamis okiratok legyártásáig maradéktalanul megvalósítja terhükre rótt bűncselekményeket.

Az első fokon eljáró bíróság azt az álláspontot fejtette ki ítéletében, hogy a III. r. vádlottnak a Bankban elfoglalt helyzetéből arra lehet következtetni, hogy önálló intézkedésre jogosultként valósította meg a cselekményét.

Az ítéletábrá az elsőfokú bíróság illetőleg az ügyészszeg álláspontjából eltérően úgy ítélte meg, hogy a III. r. vádlott nem önálló ügyintézésre jogosult személy. A III. r. vádlott pusztán a hitelbírálat előkészítését végezte, és döntés előkészítő jogköre volt. Önmagában az a körülmény, hogy önálló ügyvitellel rendelkezett még nem teszi önálló ügyintézésre jogosulttá. Hasonló logikával lényegében minden hivatalos személy az eredetileg kivételesnek tekintett súlyosabb minősített eset szerinti önálló ügyintézésre jogosult lenne. A büntető törvény rendszeréből is az derül ki, hogy ezen súlyosabb minősítés csak a legsúlyosabb esetekben alkalmazható, amikor ténylegesen is önálló intézkedés illeti meg. (Csupán megjegyzi az ítéletábrá, hogy III. r. vádlott és az ...bank között folyamatban volt munkaügyi perben is azzal indolta a bíróság a III. r. vádlott pernyertességét volt munkáltatójával szemben, hogy nem ő volt a kölcsönök engedélyezője.) Szükséges megjegyezni, hogy ez az álláspont a büntetéskiszabási tényezők közül csupán egy súlyosító körülményt vesz el, de ténylegesen a III. r. vádlott vesztegetési cselekményeinek a minősítését nem érintette.

Osztotta egyebekben az ítéletábrá az elsőfokú bíróság ténybeli és jogi álláspontját a vesztegetési cselekményekkel kapcsolatban, így a megállapított tényállásból csak az a következtetés vonható le, hogy a III. r. vádlott tudta, hogy a részére bemutatott igazolások hamisak, illetve valótlan tartalmúak. A tudata átfogta azt is, hogy magatartásával segíti a szabálytalan hitel kihelyezési gyakorlatot, és ezzel hozzájárul a kár bekövetkezéséhez.

I.r. és III.r. vádlottak gazdasági vesztegetési cselekményei, amelyek az 1. és 3. tényállási pontban lettek rögzítve, 2 rb. cselekményként minősülnek, így I.r. vádlott 2 rb. a Btk. 254.§ (1) és (2) bekezdése szerint minősülő vesztegetés büntettét követett el, míg III.r. vádlott 2 rb. a Btk. 252.§ (1), (2), (3) bekezdés b/ pont 1. és 2. tétel szerint minősülő 2 rb vesztegetés büntettét valósította meg. Következetes ugyanis a bírói gyakorlat abban, hogy a vesztegetési cselekmények rendbelisége a törvényellenes kapcsolatok számához igazodik. A vesztegetés bűncselekménynek a sértettje a gazdálkodó szervezetek szabályszerű működésébe vetett közbizalom, így a bank a közélet tisztasága elleni bűncselekmény sértettje nem lehet (BH. 2006/177., BH 1985/93, sz. jogeset). Csupán ugyanazon bűnhöz kapcsolódóan ismétlődően történő előny átadása vagy felajánlása, elfogadása vagy kérése esetén valósulhat meg a folytatólágosság. Az 1. és 3. tényállásban két különböző személy, azaz a XIII. és XIV.r. vádlott elkülönült cselekménye kapcsán, elkülönült időpontban történt az előny átadása, így a bűnös kapcsolatok számához igazodóan a cselekmények 2 rb-nek minősülnek.

Osztotta a bíróság azon ügyész álláspontot, hogy I.r., II.r., III.r., V.r., VI.r., VIII.r., vádlottak valamennyi cselekményüket a Btk. 137.§ 7. pontja szerinti bűnszövetségben és a Btk. 137.§ 9. pontja szerint üzletszerűen követték el. Ebből következően III.r. vádlott cselekménye a Btk. 252.§ (3) bekezdés b/ pont 1. és 2. tétele szerint is minősül.

Ugyanezen körülmények következtében a vagyon elleni bűncselekményekre nézve I-II-III. és VIII.r. vádlottaknál további minősítő körülmény a Btk. 318.§ (2) bekezdés a/ pontja, a bűnszövetség.

A Btk. 137.§ 7. pontja alapján bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezetten követ el vagy ebben megállapodik és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet.

A Btk. a bűnszövetség fogalom meghatározásánál a bűncselekmények szervezett elkövetését értékeli, vagyis azt az esetet, amikor a közreműködőnek, tehát a bűnszövetség tagjainak a megállapodása több bűncselekmény megvalósítását célozza anélkül, hogy minden egyes bűncselekmény végrehajtásának a részleteit is megszerveznék. A törvény ugyanis azt a súlyosabb minősítést megalapozó magasabb fokú társadalomra veszélyességet értékeli, hogy az elkövetők nem csupán egy meghatározott bűncselekmény elkövetését valósították vagy kísérelték meg együtt, hanem a magát a bűnözést szervezik meg. A törvényi fogalom meghatározásból egyértelmű, hogy a bűnszövetség nemcsak akkor állapítható meg, ha perrendszerűen bizonyítható a bűncselekmények szervezett elkövetésére történő megállapodás, hanem pusztán a bűncselekmények szervezett elkövetésének tényéből is lehet erre következtetni. A megállapodás ugyanis lehet hallgatólagos, de idetartozik a félreérthetetlenül a bűnözésre irányuló akarategység is. A megállapodásra is lehet azonban következtetni általában az olyan cselekményeknél, ahol az elkövetők ismétlődően az azonos vagy hasonló alkalmat keresik, illetve használják fel bűncselekmények megvalósításához (IV.sz. Büntető Elvi Döntés). Amikor tehát az elkövetők ráutaló magatartásából egyértelműen ismerhető fel a bűnözésre irányuló következetesség, tervszerűség és akarategyezőség, akkor a hallgatólagos megállapodás is megvalósult. A megállapított tényállásból egyértelműen megállapítható, hogy I.r. vádlott és II.r. vádlott házastársak, akik szoros kapcsolatban álltak III.r. vádlottal, a ... bank az ügyintézőjével. Az összesen 50 tényállási pontot és 75 vádlottat érintő büntetőügyben megállapítható volt, hogy rendszerint az I. és II.r. vádlott keresett olyan személyeket, akik visszafizetési szándék nélkül bank kölcsönt fognak igényelni. Ezen kölcsönigénylésekhez legtöbb esetben az V-VI., és VIII.r. vádlott biztosított hamis APEH és hamis munkáltatói igazolásokat. A velük kapcsolatban álló III.r. vádlott volt az, aki közreműködött ezen hiteleknek az igénylők számára történő odaítélésében, kifizetésében anélkül, hogy kötelességét teljesítve a csalási szándékot leleplezte volna, illetőleg a hitelkérelmek elutasítását javasolta volna. Az I-II-III., V-VI., VIII.r. vádlott magatartása tehát több bűncselekmény elkövetésére irányult, magára a bűnözésre, amelyet a bűnözésre irányuló akarategység előzött meg. A bűnszövetségben való elkövetés megállapítása mellett is alkalmazni kell a Btk-nak a tettességre, részességre vonatkozó rendelkezéseit, így a bűnszövetség megállapítása nem érinti a tettesi, felbujtói vagy bűnsegédi minősítést.

Egyértelműen megállapítható I-II-III., V-VI., VIII.r. vádlottaknál az, hogy ugyanolyan, illetve hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekedtek. Ellentétben a többi vádlottal, akik alapvetően egy-egy esetben tévesztették meg a pénzintézetet hamis okiratokkal és nyilatkozattal annak érdekében, hogy olyan kölcsönhöz jussanak, amit később nem szándékoztak visszafizetni, az I-II-III., V-VI., VIII.r. vádlott ezt rendszeres haszonszerzésre törekedve a tényállásban rögzített módon nagyszámú esetben követte el. Az I-II-III. és VIII.r. vádlottaknál így a Btk. 318.§-ában rögzített csalásnak a (2) bekezdés a/ pontja szerinti minősítő körülményét is meg kellett

állapítani, míg V. és VI.r. vádlott terhére rótt közokirat-hamisításnál, továbbá I-II-III. és VIII.r. vádlottaknál a köz- és magánokirat-hamisítás bűncselekményeknél ez a körülmény súlyosító tényező.

Pontosította az ítéletábra a vádlottak bűncselekményeinek minősítését abban a tekintetben is, hogy a természetes illetve törvényi egységet (folytatóságosság) alkotó cselekmények a következetes bírói gyakorlat szerint egységes jogi értékelést vonnak maguk után, ami azt jelenti, hogy a minősítés általában a legsúlyosabban fenyegetett, illetve leghátrányosabb következményekkel járó részselekményhez igazodik. Az egységes értékelésnek a cselekmény megnevezéséből is ki kell tűnnie, ezért a befejezettként minősítés mellett felesleges és félrevezető a részbeni kísérletre történő utalás és ugyancsak felesleges és félreérthető a tettesi elkövetés mellett a részben felbujtóként vagy részben bűnsegédként való elkövetés megjelölése (BH. 1993.72.). A cselekmények egységesen a legsúlyosabb elkövetői alakzat és stádium szerint minősülnek.

Egyetértett az ítéletábra a fellebbviteli főügyességgel abban, hogy az elsőfokú bíróság nem minősítette III.r. vádlott cselekményeit maradéktalanul helyesen, bár bűnösségét a tényállásban foglalt cselekményekben megállapította. A III.r. vádlott amikor a többi vádlott részére a csalás elkövetéséhez segítséget nyújtott, egyúttal segítséget nyújtott számukra a hamis magán- és közokiratok felhasználásához. A III.r. vádlott ugyanis azok hamis voltával és tartalmilag nem helytálló adataival tisztában volt, illetőleg azzal is, hogy ezen okiratok joghatás kiváltására nem alkalmasak. Éppen ezért az ítéletábra a III.r. vádlott cselekményeit külön 62 rb. a Btk. 274.§ (1) bekezdés b/ pontjában szereplő bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében és 46 rb. a Btk. 276.§-ában meghatározott bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében is megállapította.

A III.r. vádlott terhére megállapított további közbizalom elleni bűncselekményeknél a folytatóságosság nem volt megállapítható. A közokirat-hamisításnál jelen ügyben a felhasznált hamis közokiratok számához kapcsolódik a halmazat, míg magánokirat-hamisításnál a hamis, illetőleg valótlan tartalmú magánokiratok felhasználásához kapcsolódik. A magánokirat-hamisításnál a sértett jogviszony mibenlétét kell vizsgálni, amely az egyes hitelfelvevő vádlottaknál elkülönült, így a folytatóságosság annak törvényi előfeltétele hiányában nem volt megállapítható.

Szükséges kiemelni, hogy a jogi minősítés körébe tartozó eltérő jogi értékelés a harmadfokú eljárás lefolytatását nem alapozza meg, a további jogorvoslat lehetősége jelen eljárásban fel sem merülhetett. A másodfokon eljáró Debreceni Ítéletábra a vádlottak bűnösségének kérdésében tartalmilag eltérő döntést nem hozott. Az ítéletábra a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bírósággal lényegében egyező tényállást állapított meg, csupán a jogi értékelés eredményeként jutott arra az álláspontra, hogy a vesztegetési cselekmények nem 1 rb folytatóságosan, hanem 2 rb bűncselekményként értékelhetők, illetve állapította meg azt, hogy a III.r. vádlottnak a vagyon elleni bűncselekményekhez nyújtott bűnsegédi magatartása egyúttal térben és időben el nem válv a közbizalom elleni bűncselekményhez nyújtott segítségnyújtásként is értékelhető. A másodfokon eljáró bíróság tehát a bűnösség kérdésében az elsőfokú bírósághoz képest érdemben nem változtatott, hanem a jogi minősítés keretében értékelte eltérően a vádlottak által elkövetett bűncselekményeket. (1/2007. Bk. vélemény, Legf.Bir. Bhar. I.707/2007/14. szám)

Helytálló volt az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a bűncselekmények elbírálásakor valamennyi vádlottra nézve az elkövetéskor hatályos törvényt alkalmazta a Btk. 2.§-ára figyelemmel, ugyanis az elbíráláskori törvény nem enyhébb. Szükséges megjegyezni, hogy a másodfokú bíróság eljárásának időpontjára nézve egyes büntetéskiszabási rendelkezések tovább szigorodtak, így az elsőfokú bíróság álláspontja az elkövetéskori jogszabály alkalmazására nézve a másodfokú bíróság döntésének időpontjában is irányadó maradt.

A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla osztotta valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság érveit a büntetés kiszabása körében.

Az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen sorolta fel a büntetés kiszabásánál irányadó alanyi és tárgyi enyhítő és súlyosító körülményeket. Az 56/2007. BK. véleményre is figyelemmel további súlyosító körülmény a III.r. vádlott által elkövetett vesztegetés bünteténél, hogy az a bűnszövetség és az üzletszerűség miatt is súlyosabban minősül. Abban is következetes a bírói gyakorlat, hogy az egyes bűncselekményeknél súlyosabban minősülő esetként szabályozott körülmény az ilyen minősített esetet nem tartalmazó más bűncselekmények elbírálásánál súlyosító tényező lehet. Ebből következően az üzletszerűség, illetőleg a bűnszövetség a közbizalom elleni bűncselekményeknél az I-II-III., V-VI., VIII.r. vádlottaknál súlyosító körülményként került értékelésre.

Az 56/2007.BK. vélemény 8. pontja alapján az I. és II.r. vádlottnál súlyosító körülményként értékelte az ítéltábla a kezdeményező, vezető, másokat bűnelkövetésbe vivő szerepüket.

Súlyosító körülmény a III.r. vádlottnál, hogy olyan bűncselekményt vitt véghez, amit munkaköréből kifolyólag meg kellett volna akadályoznia (56/2007.BKv. 8. pont).

Enyhítő körülményként értékelte a másodfokú bíróság az I.r. vádlott tényállásban rögzített betegségét, amely a büntetés elviselését megnehezíti. Ezen tény enyhítő körülményként való értékelése független attól, hogy az a bűncselekmény elkövetése után állott elő. Minden vádlottnál értékelte a bíróság a ...bank mint sértett felróható közrehatását, ami abban nyilvánult meg, hogy a minél nagyobb hitel kihelyezés érdekében viszonylag könnyen hozzá lehetett jutni néhány százezer forintos kölcsönhöz és ennek során a megfelelő belső ellenőrzés igen lazán működött (56/2007. BKv.II/4. és 7. pont).

Az enyhítő körülmények maradéktalan figyelembevétele mellett sem látott lehetőséget az ítéltábla a büntetések enyhítésére, azt a bűncselekmények száma, tárgyi súlya, az üzletszerűség, és a bűnszövetség is kizárta. Azt is szükséges megjegyezni, hogy a III. r. vádlott esetében a kiszabott büntetés alkalmazására csak a Btk. 87. § (2) bekezdés b) pontja, az ún. enyhítő szakasza alapján volt lehetőség.

Nem sérült az ítélet ún. belső arányossága azzal, hogy az elsősorban részesi cselekményeket elkövető I-II-III. r. vádlott súlyosabb büntetéseket kapott, mint a vagyon elleni, és a közbizalom elleni bűncselekményeket tettesként megvalósító vádlottak, így az erre utaló védői fellebbezéseket sem osztotta az ítéltábla. Az I. és a III. r. vádlott ugyanis vesztegetési cselekményeket is elkövetetett, de emellett a legtöbb tényállási pontban érintve voltak. A II. r. vádlott is több tényállási pontban szerepel nagyszámú bűncselekményt elkövetve. Az I-III. r. vádlottaknál felsorolt súlyosító és minősítő körülmények (pl. üzletszerűség, bűnszövetség) is súlyosabb büntetést indokol mint amit a többi vádlottnál szabott ki a bíróság. Egyértelműen megállapítható, hogy az I.r, a II. r., és a III. r. vádlottaknak fokozottabb a személyükben lévő társadalomra veszélyesség függetlenül a cselekmények részbeni részesi elkövetésétől.

Egyetértett a másodfokú bíróság az ügyészi állásponttal abban, hogy törvény kötelező rendelkezése ellenére az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a Btk. 77/B.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján a vagyonekbevitelről. Az ítéletében ebben a körben elvi érvelést utal a 69/2008.BK véleményben foglaltakra, az azt továbbfejlesztő 78/2009 BK véleményben rögzítettekre, illetőleg az ezen véleményekben megfogalmazottakat tükröző BH 2008.320. sz. bírósági határozatra.

A Btk. 77/B.§ (1) bekezdés ugyanis kötelező rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy vagyonekbevitelt kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyoni, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett. Az ítéleti tényállásból minden vádlottra nézve pontosan megállapítható, hogy bűncselekmény elkövetése révén vagyoni milyen mértékben növekedett. Ebbe beleértendőek a hitelfelvevők továbbá a hitelügyintézésben közreműködő személyek is. A Btk. 77/B.§-ában szabályozott vagyonekbevitel célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása. A büntetőeljárás nem járhat azzal a következménnyel, hogy a bűnös úton megszerzett vagyongyarapodást a terheltek megtartják. A vagyonekbevitel korlátja kizárólag polgári jogi igény megítélése esetén merülhet fel abban az esetben, ha ezzel a bűnös úton elért vagyongyarapodás kimerül. A polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása esetén azonban a Btk. 77/B.§ (5) bekezdésének a/ pontja szerinti rendelkezés nem akadályozza a vagyonekbevitel elrendelésének amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak (69/2008.BKv.). Abban az esetben, ha a bűncselekményt többen követték el, minden egyes elkövetőnél külön-külön kell vizsgálni, hogy a vagyonekbevitel elrendelésének feltételei fennállnak-e. Abban az esetben, ha az elkövetőnek egyéb, nem a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona is van, amelyből a polgári jogi igény keretében bejelentett kártérítés vagy egy része kielégíthető, ennek nagyságához mérten „felszabadul” az a bűncselekményből eredő vagyoni, amelyre vagyonekbevitelt lehet elrendelni. Mindezekre figyelemmel a bíróság a Be. 569., és 570. § árá figyelemmel az elsőfokú bíróságot utasította a vagyonekbevitelre vonatkozó eljárás lefolytatására a vagyoni elleni bűncselekménnyel érintett vádlottak vonatkozásában, amely eljárás nem csak újabb ügyészi indítványra, hanem hivatalból is lefolytatható. Nincs tehát olyan tiltó szabály, amely kizárólag a vesztegetéssel kapcsolatos cselekményekre korlátozná a vagyonekbevitel alkalmazását, és annak a pénzmellékbüntetés kiszabása sem akadályozza.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság a sértett polgári jogi igényének egyéb törvényes útra utasításáról. Ezt a rendelkezést a módosult Be. szabályok (Be. 335. § (2) bekezdés) alapján sem látta indokoltnak megváltoztatni, hiszen olyan körülmények is vannak, amelyek megítélése túlnő a Be. 54., és 335. § -ában megfogalmazott adhéziós eljárás feltételrendszerén.

A Be. 381. § (1) bekezdése alapján döntött a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről, ami a kirendelt védők munkájához kapcsolódott.

Rögzítette továbbá a Be 117. §, és a Be. 257. § (2) bekezdés b) pontja alapján a vádlottak megváltozott lakcímét, tartózkodási helyét, illetőleg személyazonosító okmányának a számát.

Mindezek alapján a Debreceni Ítéltábla az első fokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

Debrecen, 2010. június 23.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Elek Balázs sk. a tanács tagja, előadó, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja.

Záradék:

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 6.B. 308/2007/402 számú ítélete a fellebbezéssel érintett vádlottakra 2010. június 23. napján jogerős, és a felfüggesztett szabadságvesztés büntetések kivételével végrehajtható.

Debrecen, 2010. június 23. napján

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke